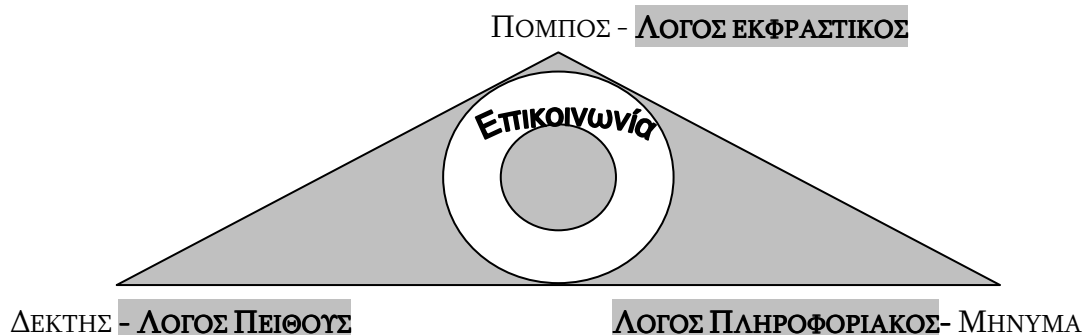


ΕΙΔΗ ΛΟΓΟΥ = ΕΙΔΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ (Επικοινωνούμε με κείμενα)



ΑΝΑΛΥΟΝΤΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΤΟΝΤΑΣ ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΕΙΘΟΥΣ

Ο ΣΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΠΕΙΘΟΥΣ:

- Εστίαση στον αποδέκτη του κειμένου, προσπάθεια για τον επηρεασμό του, σκοπός η ταύτιση πομπού - δέκτη.
- Η υλοποίηση της πειθούς συντελείται με την πραγματοποίηση της **τριπλής αλλαγής** που συμβαίνει στον δέκτη:
 1. Αλλαγή διανοητική (στη σκέψη του δέκτη)
 2. Αλλαγή συναισθηματική (ευμένεια στην αντιμετώπιση του πομπού)
 3. Αλλαγή συμπεριφοράς (επιθυμητή δράση)

ΕΝΑ ΕΠΙΤΥΧΗΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΕΙΘΟΥΣ ΔΙΑΚΡΙΝΕΤΑΙ ΑΠΟ:

(α) **Συνέπεια στην υποστήριξη της βασικής θέσης** (προσδιορίζουμε με σαφήνεια τη βασική μας θέση, δεν τη ξεχνάμε ούτε την αλλάζουμε στην πορεία του κειμένου).

(β) **Επιλογή κατάλληλου περιεχομένου** (ενδιαφέρουσες, καίριες και πειστικές ιδέες) και **κατάλληλου ύφους** (ανάλογου της επικοινωνιακής περιστάσης και του κειμενικού είδους που ζητείται).

(γ) **Αξιοπιστία επιχειρημάτων και τεκμηρίων** (αληθοφάνεια, εγκυρότητα)

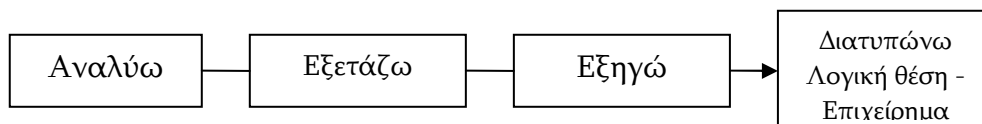
(δ) **Συνοχή** ανάμεσα στα επιμέρους στάδια ανάλυσης - στήριξης της βασικής θέσης (όχι νοηματικά χάσματα, εύκολη παρακολούθηση της εξέλιξης των επιχειρημάτων).

Η ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΠΕΙΘΟΥΣ

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗ	1. Εισαγωγή	Παρουσίαση του θέματος - προσδιορισμός σκοπιάς ανάλυσής του. Αξιοποίηση των βασικών εννοιών του δεδομένου.	Ανάλογα με το επικοινωνιακό πλαίσιο.
ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ - ΑΠΟΔΕΙΞΗ	2. Αφήγηση	Η εξέλιξη του θέματος - ιστορία προβληματισμού πάνω σε αυτό.	Εφαρμογή μεθόδων αποδεικτικού λόγου
	3. Βεβαίωση	Απόδειξη , τεκμηρίωση της θέσης με επιχειρήματα και τεκμήρια.	
	4. Ανασκευή	Αντίκρουση των πιθανών αντίπαλων επιχειρημάτων.	Εξ αντιθέτου απόδειξη.
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	5. Επίλογος	Επαναβεβαίωση επιχειρημάτων - τελική στήριξη της βασικής θέσης	Προοπτική στο θέμα – τήρηση επικοινωνιακού πλαισίου.

Ο ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

- Αποδεικτικός λόγος = πειθώ με επίκληση στη λογική
- Μέσο πειθούς για λογική = **Επιχείρημα**. Η επιστήμη της λογικής μας βοηθάει στην κατασκευή και οργάνωση ορθών επιχειρημάτων μας ώστε να συντάσσουμε κείμενα με ισχυρή πειθώ (πειστική επιχειρηματολογία).
- Το κείμενό μας προκύπτει πάντοτε ως ένα **σύνολο επιχειρημάτων** με τα οποία προσπαθούμε να υποστηρίξουμε - επιβεβαιώσουμε τις θέσεις μας ή να αντικρούσουμε κάποιες θέσεις.
- Οι βασικοί τρόποι που συνδέουμε τις προτάσεις των επιχειρημάτων μας για να δημιουργήσουμε ισχυρές αποδεικτικές σχέσεις είναι: η **αντίθεση**, η **αιτιακή σχέση** και η **αιτιολόγηση**.
- Για κάθε θέση που θέλω να διατυπώσω και σύμφωνα το θέμα μου, όπως μου ορίζεται από τα ζητούμενα, :



- Ξεκινώ πάντοτε από την ερώτηση: «Τι θέλω να αποδείξω;»
- Κατασκευάζω πάντοτε **διάγραμμα ροής -σειράς των θέσεων** - επιχειρημάτων μου
- Στο διάγραμμα αξιοποιώ ,όσο μπορώ, και τους συνδέσμους (ή, και, αν...τότε, αν...τότε και μόνο τότε)

ΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ

Η πειθώ των κειμένων μας ενισχύεται με τη χρήση ποικίλων επιχειρημάτων, τα οποία μπορούν να είναι: επιχειρήματα **λογικής, ήθους και πάθους**.

- **Τα επιχειρήματα ήθους** στοχεύουν να αποδείξουν την ειλικρίνεια και την αξιοπιστία της προσωπικότητας του ομιλητή, ότι κατέχει καλά το θέμα του και ότι μπορεί να το χειρίζεται αποτελεσματικά (πρβλ. πολιτικό και επιστημονικό λόγο).
- **Τα επιχειρήματα πάθους** προσπαθούν να διεγείρουν έντονα συναισθήματα στο κοινό ή στους αναγνώστες ενός κειμένου και σχετίζονται με τα κοινωνικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά του ακροατηρίου (**κοινωνικά**), το μορφωτικό και διανοητικό του επίπεδο (**διανοητικά**), τις προσδοκίες, τις ανάγκες και τις επιδιώξεις του (**βουλευτικά**) και τέλος με τις διαμορφωμένες στάσεις, συμπεριφορές και νοοτροπίες (**πραξιακά**).

ΤΥΠΙΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑ

- **Δομή:** Προκείμενες © Συμπέρασμα
- **Τρόπος- πορεία οργάνωσης:** Είδη συλλογισμών

Είδος της συλλογιστικής πορείας	Συλλογισμός με βάση το είδος των προτάσεων
<p>1. Παραγωγική (από το γενικό στο ειδικό) Modus ponens (= τρόπος του θέτειν: θέτεις χ, λαμβάνεις ψ) και modus tollens (= τρόπος του λαμβάνειν: λαμβάνετε χ, λαμβάνετε ψ)</p> <p>2. Επαγωγική (από το ειδικό στο γενικό).</p> <p>3. Αναλογική (από το ειδικό στο ειδικό).</p>	<p>Κατηγορικός: Το συμπέρασμα συνάγεται χωρίς όρους ή επιφυλάξεις από τις προκείμενες, όπου δηλώνεται η κατηγορία του υποκειμένου. Στις προκείμενες υπάρχει το συνδετικό ρήμα «είμαι» ή ισοδύναμη φράση και το κατηγορούμενο του υποκειμένου.</p> <p>Διαζευκτικός: Η μια προκείμενη έχει διαζευκτική διατύπωση.</p> <p>Υποθετικός: Μία τουλάχιστον προκείμενη είναι υποθετική πρόταση.</p>

Εφαρμογές:

E1 → Ποια συλλογιστική πορεία ακολουθείται στο παρακάτω επιχείρημα και γιατί;

Το μεγαλύτερο όμως πρόβλημα για την πορεία των δικαιωμάτων του ανθρώπου αποτελεί σήμερα η αμφισβήτησή τους από μη δυτικούς πολιτισμούς. Τα δικαιώματα του ανθρώπου βρίσκονται αντιμέτωπα με την υποψία ότι αποτελούν δυτικό ιδεολόγημα, έκφραση της δυτικής ατομικιστικής βιοθεωρίας και της δυτικής «οπτικής» για τον ορισμό της ελευθερίας. Ως προέκταση της θεώρησης αυτής διατυπώνεται η άποψη ότι η Δύση προσπαθεί να επιβάλει στο μη δυτικό κόσμο τις αξίες της με τη μορφή των δικαιωμάτων του ανθρώπου, επιδιώκοντας να εξαγάγει τις δικές της αξίες ζωής όπως τα βιομηχανικά της προϊόντα. Με την πρόταση της Δύσης, να θεωρούνται τα δικαιώματα του ανθρώ-

που «μέτρο του πολιτικού και κοινωνικού ανθρωπισμού», τελικά δεν εκφράζεται κάτι περισσότερο από τον δυτικό πολιτικό και πολιτισμικό ιμπεριαλισμό, μια συγκεκριμένη επιβολή μιας νέας, πολιτιστικής αυτή τη φορά αποικιοκρατίας.

E2 → Να χαρακτηρίσετε το είδος του συλλογισμού με βάση το είδος των προτάσεών του.

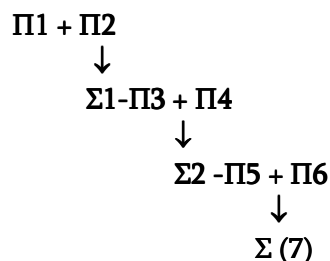
Η ανάπτυξη μιας κοινωνίας προϋποθέτει πάνω απ' όλα την ανάπτυξη της ενεργητικής συμμετοχής των μελών – πολιτών της στους σημαίνοντες ρόλους που αφορούν στη διοίκησή της. Αυτό κυρίως ισχύει για την πολιτική ανάπτυξη μιας χώρας: αν δεν υπάρχει συμμετοχική δράση των πολιτών, τότε παύει να υπάρχει και η δημοκρατία. Οι αποφάσεις λαμβάνονται ολοένα και από πιο «κλειστές», ολιγομελείς ομάδες προνομιούχων, οι οποίοι σταδιακά παγιώνονται ως ένα «ιερατείο» προορισμένο να ασκεί την πολιτική εξουσία με επαγγελματική διάσταση. Έτσι, ακυρώνεται η βάση της δημοκρατίας, δηλαδή, οι αποφάσεις ως έκφραση της κοινωνικής πλειοψηφίας.

▪ **ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: ΕΛΕΓΧΟΣ ΟΡΘΟΤΗΤΑΣ**

Τα επιχειρήματα αξιολογούνται ως προς:	Οι επαγωγικοί συλλογισμοί χωρίζονται σε
1) Την εγκυρότητα : λογική σχέση προκειμένων- συμπεράσματος	1) Γενίκευση.
2) Την αλήθεια : σχέση με την πραγματικότητα (Αληθείς ή ψευδείς προτάσεις)	2) Αίτιο-αποτέλεσμα.
Μόνο όταν τα επιχειρήματα είναι και έγκυρα και αληθή, μπορούν να είναι λογικώς ορθά .	3) Αναλογία.

▪ **ΤΟ ΣΥΝΘΕΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑ (ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟ)**

(1)Ο απλός πολίτης αποφεύγει να χρησιμοποιεί το «εμείς», όταν μιλάει για το Κράτος. (2)Αντίθετα, όταν αναφέρεται σ' αυτό χρησιμοποιεί όρους όπως: «οι βολεμένοι που κυβερνούν» ή «εκείνοι, εκεί πάνω». (3) Η έννοια του Κράτους είναι ολότελα απομακρηνή γι' αυτόν. (4)Αυτή η απομάκρυνση δηλώνεται ακόμη πιο χαρακτηριστικά με την κακή γνώμη που συνήθως εκφράζει ο πολίτης για την πολιτική και τους πολιτικούς. (5) Είναι πεπεισμένος πως οι πολιτικοί είναι διεφθαρμένοι και κυνικοί, αλλά ταυτόχρονα τόσο παγιωμένα ισχυροί που δεν μπορεί ο ίδιος να κάνει κάτι ώστε να αλλάξει η κατάσταση. (6)Έτσι, αποδεχόμενος την αδυναμία δράσης του με ηττοπαθή διάθεση, υιοθετεί τη νοοτροπία «πέσε χαμηλά» και «κάτσε ήσυχα», νοοτροπία που σταδιακά εξαπλώνεται και γίνεται κοινωνικό μότο. (7) Αποτέλεσμα, ο δρων πολίτης να εξαφανίζεται και ιδιωτεύοντας να αλλοτριώνει την κοινωνική και πολιτική του φύση.



ΤΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ - ΤΕΚΜΗΡΙΑ

Επιτρέπουν τη συναγωγή επαγωγικών συμπερασμάτων και καθιστούν άμεση την ένταξη του κειμένου στο επικοινωνιακό του πλαίσιο - σύνδεση με πραγματικότητα.

Το Ύφος

Πρέπει να χαρακτηρίζεται από:

- **Σαφήνεια** (κυριολεξία, ακρίβεια στη χρήση λέξεων κλειδιών) και αντικειμενικότητα
- **Καταλληλότητα** (προσαρμογή στις απαιτήσεις του ακροατηρίου και στην περίσταση της επικοινωνίας).
- «**Ευπρέπεια**» για να δημιουργεί θετική εντύπωση για το συνομιλητή.

Τα στοιχεία που διαμορφώνουν το ύφος της πειθούς και συναντώνται στα κείμενα πειθούς είναι:

- **σχήματα λόγου που σχετίζονται με αλλαγές στη συνήθη σειρά των όρων της πρότασης** όπως: επανεμφάνιση, μερική επανεμφάνιση εκφραστικών σχημάτων και δομών, παραλληλισμός, παράφραση συντακτικών σχημάτων, μηχανισμοί έλλειψης...
- **η εκτεταμένη χρήση λογικών συνδέσμων** (αλλά, και, ούτε, ή...) και **συνδετών** (για παράδειγμα, στην πραγματικότητα, βέβαια, φυσικά, επίσης, αντίθετα, τελικά, έτσι, λοιπόν, συνεπώς...)
- **επιστημική τροπικότητα (πιθανολόγηση):** μπορεί, είναι δυνατόν, ενδέχεται, ίσως, νομίζω, πιστεύω, υποθέτω, κατά τη γνώμη μου, για μένα, έχω την αίσθηση → γνωστικού τύπου επιχειρηματολογία → προώθηση επίμαχης θέσης /αντίρρησης.
- **Δεοντική τροπικότητα (δεοντολογία):** πρέπει, χρειάζεται, είναι ανάγκη, επιτρέπεται, απαγορεύεται. → αξιολογικού τύπου επιχειρηματολογία → αξιωματικές παραδοχές.
- **Λέξεις ή φράσεις που δηλώνουν ψυχοδιανοητικές καταστάσεις των ομιλητών,** όπως: γνώμη, άποψη, πιστεύω, σκέφτομαι, προσωπικά, κατά τη γνώμη μου, έχω την αίσθηση.

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΠΕΙΘΟΥΣ

- μακροπερίοδος λόγος
- πυκνή (διαδοχική) υπόταξη
- υπεροχή δηλωτικών προτάσεων
- συχνή παρουσία ερωτήσεων
- κυριαρχία οριστικής έγκλισης
- δυνητικές εγκλίσεις.